

Frölich Róbert:
Eljött az idő, hogy átöleljük egymást, kezet fogjunk, és elinduljunk egy új úton.

(4. old.)

1945. január 18.: a felszabadulás és a letépett sárga csillag napja

Megemlékezés a Dohány utcai zsinagógában

A gettó határait meghatározó belügyminiszteri (Vajna Gábor) rendelet 1944. november 29-én jelent meg. A Dohány utca, Nagyatádi Szabó (ma Kertész) utca, Király utca, Csányi utca, Rumbach Sebastyén utca, Madách Imre út, Madách Imre tér és Károly körút

tor, az orgonát Dobszay Péter szólaltatta meg, vezényelt Lázár Zsigmond karnagy.

Ezt követően dr. Frölich Róbert országos főrabbi emlékező beszéde hangzott el, melyet alább teljes terjedelmében közlünk.

Benned bizakodom, Örökkéva-

törvénnyel, amely különbséget tett magyar állampolgárok között. Különbséget tett zsidó és nem zsidó között. És 1920-tól 24 éven keresztül jöttek az újabb és újabb, a zsidóságot minél inkább perifériára szorító törvények és rendeletek. Kiszorították a zsidókat mindenhol. A világi pályákból, az oktatásból, és kiszorították őket az életből is. A mai napon hálaéneket kellene zengenünk. A mai napon örömmel, vigassággal, boldogsággal kellene emlékeznünk, de nincs öröm. Nincs vigasság és nincs boldogság. Nem lehet, mert az öröm pillanatait megelőzte a számtalan halál. Megelőzte a megalázottság, az életből való kitzsítottság, megelőzték a nyilas suhancok ott lent, a Duna-parton. Hogy örülhettünk akkor, amikor nincs olyan zsidó ház, nincs olyan zsidó család ma, 2016-ban Magyarországon, ahol ne lenne egy hiányzó nagyszülő, egy hiányzó édesapa, vagy akár egy hiányzó család. Nincs ma zsidó otthon, ahol ne lenne egy-egy megsárgult fénykép, az egyetlen emléke annak, hogy azok az emberek, akik a Dunában vagy itt nyugszanak, valaha éltek. 1945. január 18-a a felszabadulás napja. A letépett sárga csillag napja. Azok a szerencsétlen zsidók, akik följöttek a pincékből, akik előbújtak a rejtékekből, azt hitték, megszabadultak a sárga csillagtól. Azt hitték, hogy az a kis vászondarab örökre eltűnik az életükből és utódaik életéből. És e hitünkben bizony csalatkoztunk. E hitünkben újra és újra keservesen csalódnunk kellett, mert igaz, hogy az a vászondarab eltűnt, de a nyoma ott maradt. Igaz, hogy a sárga csillag ma már csak múzeumi tárgy, de a nyoma, az egykori léte, a hatása a mai valóság. És azt mondjuk, túlzás? Azt mondjuk, ez a zsidó túlérzékenység? Azért vagyunk ma itt, mert ezelőtt 80 évvel, 90 évvel, a mi elődeink nem voltak elég érzékenyek. Azért vagyunk ma itt, mert a mi elődeink nem hallgattak a figyelmeztető jelekre, a mi elődeink azt mondták, velünk ez nem történhet meg. Mi jó állampolgárok, mi jó magyarok vagyunk. Máshol lehet, de itt nem! És amikor megsaporodtak a zsidóellenes szövegek, amikor megsaporodtak a törvények, még akkor is azt mondták, megtartjuk a törvényeket, és nem lehet bajunk. Hiszen mi jó magyarok vagyunk. Elég csattanós választ kaptak. Elmondták nekik, lehet, hogy jók

(Nagy Ákos fotó)

vagytok, de nem vagytok ebbe a társadalomba való. Lehet, hogy jók vagytok, de kirekesztünk benneteket ebből a társadalomból, ebből az életből. Zsidók vagytok! Azok voltatok, és azok is maradtok. És mit hallunk ma? Van egy zsidó siker. Van egy zsidó, aki ennek az országnak dicsőséget hoz. Van egy zsidó, aki a szívét, a lelkét, a zsidóságát és a magyarságát önti, amiből ez az egész ország profitálhat. És megszólalnak a hangok. Már megint, megint a zsidók! Már megint a zsidó téma! Már megint a holokauszt! Hát persze! Hát persze. Persze hogy megint a holokauszt. Tegnap is, ma is, és holnap is. Addig, amíg mi élünk. Addig, amíg zsidó szív dobog, addig mindig, mindig előjön a soá, a holokauszt! Mi egy ilyen nép vagyunk. Mi 2000 éve minden esztendőben leülünk a földre, gyászszolozsmákat mondunk, siratunk

egy egykor volt épületet, a Szentélyt. Siratunk egy házat, Isten házát, amelyet leromboltak, és mi, zsidók, 1945-től kezdve nem évi egy napon, de minden nap a szívünkben gyászolunk. Siratjuk Izrael lerombolt házát, siratjuk azt a sok életet, amelyet értelmetlenül, gyűlölködve oltottak ki. Siratjuk a lehetőségeket, amelyek odavesztek a gyerekekben, siratjuk az öregeket, akiknek nem adatott meg a békés öregkor. Majd 2000 év múlva, 5000 év múlva, ha még lesz zsidó és lesz élet ezen a földön, akkor is siratni fogják, mert mi, zsidók, ilyen nép vagyunk. Mi emlékszünk! Mi őrizzük a fájdalmas múltat, és – tévedés ne essék! – őrizzük azokat is, akik próbálták azokat a fájdalmakat enyhíteni. Őrizzük a barátainkat, a Wallenbergeket, őrizzük a szovjet katonákat, akik lerom-

(Folytatás a 3. oldalon)

Archív

által határolt területet december 10-én zárták le. A gettó 4513 lakásába 40 ezer embert telepítettek be a csillagos házakból, ez a szám gyorsan emelkedett, és 1945 elején elérte a 70-80 ezret (HDKE-adat).

Az összezsúfolt emberek a Vöröskereszt minden erőfeszítése ellenére is éheztek, amikor pedig december végén a szovjet ostromgyűrű bezárult, a helyzet még elviselhetetlenebbé vált. Az egészségügyi viszonyok minősíthetetlenek voltak, s a gyakori nyilas razzsiák, megtorlások miatt is naponta mintegy 80-120 halottat vittek ki.

1945. január 18-án a Vörös Hadsereg közeledtével a nyilas őrség eltűnt, a kerítés deszkapalánkjait az emberek eltűzelték. A gettó felszabadulásakor csak a Klauzál téren több mint 3000 temetetlen holttestet találtak. A „nagy” gettóban 70 ezer, a „nemzetköziben” 30-35 ezer ember élte túl az ostromot és a nyilasok rémuralmát (HDKE-adat).

A hagyományoknak megfelelően idén is a Dohány utcai zsinagóga adott otthont az emlékezésnek. A földszint megtelt családtagjaikkal érkező túlélőkkel, a megszokottnál jóval több fiatallal, többek között a Scheiber Sándor-iskola tanulói is padosorokat foglaltak el.

A megjelenteket Farkasházi Réka színművész és (angolul) Dési Tamás köszöntötte, egyúttal ismertette az esemény programját.

Üdvözölték elsősorban a túlélőket, a hazai zsidóság vezetőit, képviselőit, a rabbikat, kántorokat, a házába akkreditált külképviseletek, a magyar kormány, a politikai pártok delegáltjait, a magyarországi társadalmi és civil szervezetek, valamint a társegyházak prominenseit.

Az esemény a Hásém má ádam megszólaltatásával vette kezdetét. Közreműködött a Dohány utcai zsinagóga kórusa, Fekete László főkán-

ló, soha nem szegényülök meg, igazságodban ments meg, hallgass meg engem és segíts meg – mondja a zsoltár.

A mai napon emlékezünk. Emlékezünk arra a pillanatra, amikor az első vörös csillagos tank ledöntötte a deszkakerítést. Emlékezünk arra a pillanatra, amikor az első zsidó úgy jöhetett föl a pincéből akár itt, akár a Klauzál téren, az Akácfa utcában, hogy nem kellett attól félnie, hogy elfogják és leviszik a Duna-partra. Emlékezünk arra a pillanatra, amikor az első sárga csillagot letépték egy kabátról. Örömteli pillanatok. Olyan, ami az ember életében meghatározó, olyan, amelyre a zsidó nép mindig emlékezni fog. A visszakapott élet, az elhárított pusztulás, a reménytelen új jövő kezdete. Mikor emlékezünk a gettó felszabadítására, akkor tudnunk kell, hogy a gettó nem a semmiből keletkezett. Tudnunk kell, hogy nem az első rendelet állította föl a deszkakerítést. Tudnunk kell, hogy a gettó felállítását mögött hosszú esztendő sora, rendeletek és törvények halmaza állt. Nem 1944-ben kezdődött a gettó. Sokkal korábban. A gettó eszmeisége visszanyúl a 19. század végére, Tiszaeszlárra. És a gettó fizikai léte már elkezdődött 1920-ban a numerus claususszal, az első olyan

Archív

Koszorúzás

A VI. kerületi Munkácsy Mihály utcai és a XIII. kerületi Gidófalvy Lajos utcai emléktáblán a Mazsihisz nevében koszorút helyezett el Apró József, az 56-os Hagymányörző Veteránok Világszövetségének elnöke és Kovács János nyugállományú rendőrkapitány, az egyesület titkárhelyettese. Gidófalvy Lajos főhadnagy katonatársaival együtt 1944. december 24-én a Munkácsy utcában található fiúárvaaház mintegy nyolcszáz lakóját mentette meg a nyilasoktól, akik ekkor már elkezdtek a Dunába lőni a gyerekeket. A rémtettet látva helyi lakosok értesítették Gidófalvyékot, akik a helyszínre sietve tűzharcba keveredtek a nyilasokkal. A legtöbb gyermek megmenekült, Gidófalvy azonban később behalt sérüléseibe. A Gidófalvy oldalán harcoló katonák közül a nyilasok nem sokkal az eset után többet elfogtak és kivégeztek.

Az élet megy tovább – Vasvári nélkül is

A Vasvári Pál utcai körzet jogviszonyát megszüntette a BZSH közgyűlése

Rendkívüli közgyűlést tartott a Budapesti Zsidó Hitközség a Síp utcában. A központi napirendi pont a Vasvári Pál utcai körzet jogviszonyának megszüntetéséről szóló szavazás és határozathozatal volt.

Az előterjesztést, amelyet korábban írásban is megkaptak a küldöttek, *Ács Tamás*, a BZSH elnöke ismertette a képviselőkkel. Az előterjesztés után következtek a hozzászólások, majd a szavazás.

A BZSH közgyűlése határozatképes volt, és 47 igen, 2 ellenszavazat és 4 tartózkodás mellett a betervezett javaslatot megszavazta.

A megszavazott határozat pontos szövege:

„A közgyűlés – az összes képviselő-testületi tag többségének jóváhagyásával – a Budapesti Zsidó Hitközség VASVÁRI PÁL UTCAI KÖRZETÉNEK a Budapesti Zsidó Hitközségen belüli körzeti jogállását a mai nappal megszünteti. A jelenlegi helyi közösségi működést – ide nem értve a küldöttdelegálási jogot, valamint a járadékra való jogosultságot – a határozat nem érinti. A közgyűlési határozat az Alapszabály módosításával egyidejűleg nyomban hatályba lép.”

A közgyűlés után a Budapesti Zsidó Hitközség elnöke és ügyvezető igazgatója levélben értesítette *Oberlander Baruch* és *Sessler György* urakat a BZSH közgyűlésének döntéséről, és mielőbbi egyeztetést kezdeményeztek a zsinagóga közösségének további zavartalan működése érdekében.

Az alábbiakban a levelet közöljük:

„Tisztelt Oberlander Úr, Tisztelt Sessler Úr!

A Budapesti Zsidó Hitközség mai közgyűlésén a küldöttek meghatározó többsége (2 ellenszavazattal és 4 tartózkodással) a Vasvári Pál utcai körzet BZSH-tagságát megszüntette. Ez összhangban van azzal az Önök által is felvetett szándékkal, hogy nem kívánunk többé a BZSH tagjai maradni.

Ugyanakkor – mint ahogy azt már többször kinyilvánítottuk – a BZSH vezetésének kiemelten fontos a magyarországi zsidóság sokszínűsége

és a működő közösségek fennmaradása; ez igaz a vallásosságot véleményünk szerint fundamentalista módon értelmező Vasvári Pál utcai zsinagógára is.

Törekszünk a mindkét fél számára elfogadható megoldás keresésére, amely leginkább biztosítja a Vasvári Pál utcai zsinagóga és a közösség további zavartalan működését; ennek feltételeiről azonnali tárgyalásokat kezdeményezünk Önökkel. Hittestvéri üdvözléssel” – zárta sorait az elnök és az ügyvezető igazgató.

Jó egészséget, elnök úr!

Köszönetet mondok az orvosoknak, hogy lehetőséget adtak, hogy tovább élhessek és veletek maradhassak – írta Facebook-oldalán a Szegedi Zsidó Hitközség elnöke, *Lednitzky András*, aki most ünnepelte 69. születésnapját.

Lednitzky András, a szegedi orvoskar dékáni hivatalának egykori vezetője 2014 végén vonult nyugdíjba. Nemrégiben lábán hordott ki egy infarktust.

– Szívelégtelenség, szívizomelhézés, infarktus, ultrahang, MRI, katéterezés, amit Katona András végzett. A konzervatív kezelés után még három stentet kaptam – mondta *Lednitzky András*. A város közsismert, Szegedért emlékéremmel is kitüntetett polgárának közel ezren kívántak a közösségi oldalon mielőbbi gyógyulást, miután hazakerült a klinikáról. „Köszönöm minden értem imát mondónak, hogy velem volt az elmúlt húsz napban. Jó érzés volt az

a szeretet, barátság, ami a volt hallgatóktól, orvosoktól, rotarystáktól, barátoktól, volt kollégáktól mindvégig körülvevett” – írta *Lednitzky András* a Facebookon. Fanyar humorral jegyezte meg, talán mégsem volt hiábavaló a közel 34 éve az orvoskaron.

– A majd' ezer lājokban, jókívánásban egy fiatal orvos hatott meg leginkább, aki azt írta, „mi vigyázzunk rád, mert te vigyáztál ránk”. Ezt a nejemnek is többen elmondták. Már jól vagyok, köszönöm a Délmagyarország érdeklődését. A napokban már a tervezőkkel tárgyalunk a zsinagóga rekonstrukciójáról – mondta *Lednitzky András*, a szegedi hitközség elnöke.

Körzeti kitekintő

Nagykőrös

Sábbbát Bó napján emlékeztek meg a zsinagógában *Smuél Noszon* ben *Dániél* (Grósz Sándor, Győr), *Lea* bász *Reine* (Kovács Jenőné, Budapest) és *Chává* bász *Eszter* (dr. Feldmájer Györgyné) *Jahrzeitjáról*.

Ebből az alkalomból avatták fel azt a jádot, amelyet a helyi hitközség a templom fennállásának 90. évfordulójára vásárolt. A kék kővel ékesített ezüst csipke felsőrészt egy hagyományos szimbólum, a csúcán lévő oroszlán koronázza, míg az ezüst kéz kinyújtott mutatóujján egy kék kővel díszített gyűrű látható.

Ez, a mutatóujjon lévő köves gyűrű, igazi unikumnak számít a tóraolvasást segítő jádok körében.

A több mint 100 éves ékszer megvásárlásával a közösség újabb értékes vallási tárgyat szerzett meg, amely valamikor a régi időkben nyilván egy másik zsinagógában segített a hívő zsidók tóraolvasását.

A felavatáskor mondott beszédben hangsúlyozták, hogy amikor ennek a most felavatott jádnak a segítségével olvassák a tórát, akkor továbbviszik az évezredek óta fennálló láncolatot.

Benedek Babette

Tájékoztatás a gyermektúlélők kárpótlásáról

Számos hittestvérünk érdeklődött a Mazsihisznél a gyermektúlélők kárpótlási programjával és a kárpótlási összegek kifizetésével kapcsolatban. Tájékoztatjuk olvasóinkat, hogy a kárpótlási folyamatban a Mazsihisznek nincs aktív szerepe. Államközi megállapodások alapján a Claims Conference nemzetközi szervezetén keresztül kerül kifizetésre az egyösszegű kárpótlás.

Heisler András, a Mazsihisz elnöke levélben egyeztetett *Greg Schneiderrel*, a Claims Conference igazgatójával, aki a következő tájékoztatást adta:

„A Gyermektúlélő Alaphoz összesen 86.105 kérvény érkezett, ebből 5350 Magyarországról. 2015 tavaszán 1148 magyar holokauszt-túlélőnek tudott az Alap kárpótlást

fizetni. A további anyagi segítségnyújtáshoz szükséges összegek 2015 decemberétől állnak rendelkezésre. A Claims Conference így tavaly decembertől folytatta a kifizetéseket: 1966 magyar holokauszt-túlélőnek tudott a 2015-ös évben kárpótlást nyújtani. Összeségében 3114 magyar zsidó túlélő kapott eddig kárpótlást ebből az Alapból.

A további 2236 igénylő kifizetésére 2016-ban kerül sor. A Claims Conference új megállapodást kötött a német kormánnyal, így ebben az évben a kifizetések folyamatosan meg fognak történni. Előreláthatólag fél évre lesz szükség a fennmaradó igények feldolgozására.

Bízunk abban, hogy jelen tájékoztatásunk megnyugtatta Hittestvéreinket!

Ketuba-est Zalaegerszegen

A Zalaegerszegi Zsidó Hitközség, a Béke-Shalom Baráti Társaság és a Remény Támogatási Alapítvány a Hevesi Sándor Színházzal karöltve emlékezetes rendezvénnyel zárta az elmúlt évet.

Mint a legfinomabb cappuccino, olyan volt az a vasárnapi este. Három az egyben, és minden egy helyen.

Siklósi Vilmos

Egy csodálatos kiállítással kezdődött. A 18. és 19. századi legszebb ketubák többek közt Veronából, Sienából és Korfuról érkeztek vendégségbe (másolatként ugyan, de ez semmit nem vont le az értékükből) Zalaegerszegre, és már sok-sok éve a Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár falát díszítik. *Toronyi Zsuzsanna* igazgató nagy örömmel mesélt az általa vezetett múzeum első számú szerzeményéről, a középpontban elhelyezett díszes házasságlevélről. Az 1861-ben Veronában íródott kordokumentum és képzőművészeti kuriózum 1910-ben került Magyarországra egy ismeretlen gyűjtő által. A gazdagon díszített ketubát szefárd zsidók készítették, mégis askenázi területen őrizték. Az arámi nyelven készült házasságlevél, mai szóval élve, képregénybe illő történetek, hitéleti pillanatok fedezhetők fel. Mindezek és a hajdani horoszkópok együttesen kultúrtörténeti értéket képviselnek. A legegyszerűbbtől a legdíszesebbig, talán ez jellemezte leginkább a kiállítást, mely néhány hétig városunkban volt megtekinthető.

A rendezvény folytatásaként a színház társulata *Efrájim Kishon* (Kishont Ferenc) A házasságlevél című vígjátékát adta elő. Vidám pillanatoknak voltunk részesei. A számunkra ismeretlen, mégis az egyik legfontosabb szereplő a vőlegény anyja volt, aki merev gondolkodásmódjával, a ketuba bemutatásának kérésével keverte fel az állóvizet. Megbizonyosodhattunk arról, hogy egy „kis papírdarab” miként változhat meg egy család életét. Érdekes gondolatokat feszegetett – a házasság, az együttélés fontosságát, az érdekek egymásnak feszülését stb. –, amit egy-egy vidám pillanat oldott fel. Végül a megoldást egy másik férfi felbukkanása hozta meg, valamint az, hogy a már elfeledett és idővel érdektelenné vált házasságlevél egyik pillanatról a másikra előkerült. Vagyis soha nem vették el, csak biztos helyre tették. Amíg nem volt rá szükség, nem is keresték. A történet végére minden és mindenki a helyére került.

Az előadás után a városi és megyei vezetők jelenlétében köszöntük meg támogatóinknak azt a közösség érdekében kifejtett sokrétű tevékenységet, mellyel segítettek kezdeményezésünket a kultúra területén is.

Siklósi Vilmos hitközségi elnök és *Kovács Károly* a nevünkben is üdvözölte *Heisler Andrást*, a Mazsihisz elnökét, *Kunós Péter* ügyvezetőt, a dunántúli társhitközségek delegációit, a Hit Gyülekezetének helyi vezetőit.

A felszólalók mindannyian fontosnak tartották elmondani, hogy a kulturális értékek őrzése, bemutatása a jövő generáció ismeretét bővíti, és emiatt is nélkülözhetetlen. A művészet segítségével közelebb hozhatók egymáshoz közösségek, embercsoportok, nemzetek, országok.

Beszédükben mindannyian kiemelték elnökünk és felesége tevékenységét, melyet 2012-ben Zalaegerszeg a Kultúra Mecénása-díjjal is elismert.

Egy kis meglepetéssel is készültünk. A Másokért Emlékplakettel díjaztuk *Siklósi Vilmos* eddigi munkáját. Nemcsak közösségünkért munkálkodott, hanem a városért is. Mindenütt ott volt, ahol tudta, hogy segítséget, támogatást nyújthat.

Az est befejezéseként igazi kóser zsidó vacsora várta a meghívottakat. A barackpálinka, a csirkés kuszkusz, a sólet, a pácolt hal, a falafel, a humusz, a zsidótojás és még sok finom falat után flódnival és fánkkal edesítettük tovább az összejövetelt. Közben szólt a zene.

A késő éjszakába nyúló rendezvény baráti beszélgetéssel ért véget.

Virágh Judit

Ha bárkit felismer a fotóról, amely a 40-es évek elején készült, akkor jelentkezzen: andrescarciente@yahoo.com

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Chile

A latin-amerikai ország fővárosában, Santiagóban rendezték a 13. Pánamerikai Maccabi Játékokat, amelyen huszonegy ország – köztük Izrael, Ausztrália és Dél-Afrika – közel háromezer sportolója vett részt. A verseny fontos célja a zsidó közösségek közötti kapcsolatok erősítése, a zsidó tudatosság és az Izrael iránti elkötelezettség növelése

Leon Cohen, a chilei „Mazsihisz” elnöke

volt. Az ünnepélyes megnyitón megjelent Michelle Bachelet államfő, Marco A. Nunez, a parlament elnöke, Leon Cohen, a chilei zsidó hitközségek szövetségének vezetője, Jair Hamburger, a Maccabi Világszövetség elnöke és mások. Michelle Bachelet a Maccabi Játékokat köszöntő beszédében kijelentette, hogy „Chile egy nyitott ország, ahol vallástól, nemtől, kortól és fajtól függetlenül mindenkit szívesen látunk”. Társadalmunk „nagy értéke a sokszínűség, amelyhez meggyőződésünk, felkészültségünk és képességeink szerint megpróbáljuk a legjobbat hozzátenni”. A 18 millió lakosú országban mintegy 17.000 hittestvérünk él. Többségük askenázi gyökerekkel rendelkezik, akiknek felmenői a 19. és a 20. században Európából menekültek el. Santiagóban nyolc zsinagóga működik.

Törökország

Az Isztambulban megjelenő Salom újság tájékoztatása szerint először rendeztek nyilvános chanukkát az országban, mégpedig a nyolcadik gyertya meggyújtásakor. Az ünnepséget az isztambuli Ortaköy téren tartották, ahol Ishak Haleva főrabbi és a hívők mellett a

Ishak Haleva isztambuli főrabbi

közélet több képviselője is megjelent. Murat Hazinedar, a város Besiktas kerületének polgármestere beszédében azt kívánta, hogy a chanukkai gyertyák fényei világítsák meg az egész világot. Ishak Ibrahimzadeh hitközségi elnök a török államnak a vallási kisebbségek iránti toleráns politikáját méltatta. Recep Tayyip Erdogan köztársasági elnök üzenetében hangsúlyozta, a zsidók nélkülözhetetlen részei a tö-

Piotr Cywinski, az auschwitzi múzeum igazgatója

Az AMIA központ Argentínában

rök társadalomnak. Az ünnep alkalmából békét, boldogságot és jólétet kívánt a közösség tagjainak.

Hollandia

A zsidók összegyűjtése ellen hetvenöt éve rendezett általános sztrájkra emlékezve, 2016. február 25-én rövid időre leállnak az amszterdami villamosok. A náci által megszállt Európában példátlan tiltakozó megmozdulást az ellenállási mozgalom szervezte, és a városi közlekedés alkalmazottai mellett a hajógyárak, a bankok és számos vállalat dolgozói is csatlakoztak hozzá. A sztrájk több más városra is áttért. Az amszterdami önkormányzat fényképkiallítással emlékezik meg az évfordulóról. A nyugat-európai államok közül Hollandiából kerültek a legtöbben, 5413-an, a Világ Igazai közé. A megszállókkal azonban sokan együttműködtek, ami hozzájárult a holokauszt áldozatainak magas arányához. Mintegy százezer üldözött pusztult el a „végső megoldásban”, ami a zsidók 73 százalékát jelentette.

Lengyelország

Piotr Cywinski igazgató tájékoztatása szerint az egykori auschwitzi-birkenau haláltáborban létesített emlékhelyet tavaly, a tábor felszabadításának 70. évfordulója évében, 1,72 millió érdeklődő kereste fel. 425.000 látogató lengyel volt. Nagy-Britanniából 222.000, az USA-ból 141.000 vendég érkezett. Jelentős volt a német, izraeli, olasz és francia

látogatók száma is. A múzeum honlapját (www.auschwitz.org) 2015-ben 25 millióan tekintették meg. Piotr Cywinski nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy „Auschwitz nemcsak egy történelmi tanúságot jelent, de emlékeztet a mai világról való felelősségünkre is”.

Argentína

Mauricio Macri új argentin államfő nem fellebbezi meg azt a bírósági döntést, amely alkotmányellenesnek nyilvánította azt az argentin–iráni vegyes bizottságot, amelyet az előző

Az iráni zsidó közösség tagjai hétről hétre ellátogatnak az ország valamelyik zsinagógájába. A képen a teheráni Palesztina utcában található Abrishami zsinagógában zajlik az istentisztelet.

Forrás: Ynet

Egy holokauszt túlélő gyűjteményét vásárolta meg az MNB

Kövesiék a Csanády utcában

Titkos gyűjtemény címmel nyílt kiállítás Miskolcon egy rendkívül nehéz életet élt zsidó hentes gyűjteményéből. Kövesi István kóser mészáros volt: megjárta a koncentrációs tábor, ahonnan családjából egyedül tért vissza. Ezek után is talpra állt, végül a szocializmus időszaka-

kában újra a szakmáját végezhette. Közben minden pénzét festményekre költötte. Értékes gyűjteményét a Magyar Nemzeti Bank vásárolta meg, és több kiállítás után most végleges helyére került Miskolcra.

(Új Élet / atv.hu)

MEGHÍVÓ

Születésnap beszégetés a Frankel-zsinagóga kántorával, a népszerű íróval, Nógrádi Gergellyel

Beszégetőtársa Csapody Kinga, a Líra Kiadó főszerkesztője

**Az esemény ideje: 2016. február 7., vasárnap, 17 óra
Az esemény helyszíne: Budai Micve Klub,
1023 Budapest, Frankel Leó út 49. I. emelet • Telefon: 326-1445
A belépés díjtalan!**

A szerencsétlenségben mindig szerencsés voltam – bis 120 Keleti Agnes!

„A szerencsétlenségben mindig szerencsés voltam” – fedte fel sikerének titkát a 95. születésnapját ünneplő ötszörös olimpiai bajnok, a Nemzet Sportolója, a 2015-ben Prima Primiissima-díjas Keleti Ágnes egy korábban adott interjúban.

Az 1921. január 9-én született nagyszerű tornász a második világháborúban megmenekült a deportálástól, életben maradásáért szűcssegéd lett, volt a nyilasok cselédje, ha kellett, bútorokat cipelt, hogy ne haljon éhen. Az 56-os forradalomban egy golyó majdnem végzett vele, utána Ausztráliában telepedett le, öt bajnoki címe ellenére mégis betanított munkás lett. Fél év múlva Izraelbe került.

Klein Ágnes néven látta meg a napvilágot Budapesten. 1937-től 1938-ig a budapesti Vívó és Atlétikai Clubban, 1938-tól a Nemzeti Torna Egyletben sportolt, 1940-ben nyerte első magyar bajnokságát. 1940-ben zsidó származása miatt eltöltötték mindennemű sporttevékenységtől. A német megszállást – papírokat vásárolva magának, Juhász Piroskaként – vidéken sikerült átvészelnie. (Nevét már korábban magyarosította Keletire.) Szalkszentmártonban állandó futással tartotta fenn kitűnő állóképességét.

A második világháború után a Budapesti Postás, majd 1950-től a TF DISZ, illetve a TF Haladás versenyzője, 1954 és 1956 között a Budapesti Dózsa színeiben szerepelt. 1947 és 1956 között különböző szereken 46-szoros magyar bajnok, ebből tízszeres egyéni összetett ma-

gyar bajnok – ennek megfelelően kivívta az örökös bajnoki címet –, hétszeres csapatbajnok. Nála többször senki nem nyert tornászbajnokságot Magyarországon.

1939-től a magyar válogatott tagja, már 1946-ban a Balkán Játékok győztese. 1949-ben a főiskolai világbajnokságon négy arany-, egy-egy ezüst- és bronzérmert nyert. Az 1954-es római világbajnokságon felemás korláton és a kéziszerccsapattal is a legjobb lett, emellett még egy ezüst- és egy bronzérmert is szerzett.

1948-ban kijutott a londoni olimpiára, de balszerencsés volt, mert az utolsó edzések egyikén bokaszalagszakadást szenvedett, s nem tudott indulni. Harmincegy esztendősen lett, mire megmutathatta, mire is képes a nemzetközi mezőnyben. Addigra már elvégezte a Testnevelési Főiskolát, és tanár lett a TF-en.

1952-ben Helsinkiben műszabadgyakorlatával (ma: talaj) aranyérmert, összetett csapatban ezüstérmert, felemás korláton és a kéziszerccsapattal bronzérmert kapott. 1956-ban Melbourne-ben ért a csúcsra. Talajon megvédte címét, de aranyat nyert gerendán, felemás korláton és a Bodó Andrea, Keleti Ágnes, Kertész Aliz, Korondi Margit, Köteles Erzsébet, Tass Olga összeállítású kéziszerccsapattal tagjaként, míg egyéni összetettben és csapatban ezüstérmert szerzett. Ő lett a játékok legeredményesebb versenyzője, egyben a legidősebb tornász, aki aranyérmert tudott szerezni.

Olimpiai eredményeivel (10 olimpiai érem/5 arany) minden idők legeredményesebb magyar sportolójának rangsorában Gerevich Aladár (10/7) mögött a második. Ő a legeredményesebb magyar tornász, a legtöbb olimpiai éremmel rendelkező női sportoló.

A melbourne-i olimpiáról nem tért haza, 1957-ben Izraelben telepedett le, meghatározó szerepet vállalt az izraeli tornasport megteremtésében. 1958 és 1980 között az izraeli válogatott szövetségi kapitánya volt, tanítványai közül többen országos bajnokok lettek. Közben, 1959-ben és 1960-ban, az olasz válogatott olimpiai felkészítését is vezette. 1957 és 1980 között az izraeli testnevelési főiskola torna tanszékének vezető tanára. 1983 és 1988 között a Maccabi Tel-Aviv, majd ezt követően a Ráánai Torna Klub tornaszakosztályának edzője. Nemzetközi bíróként is tevékenykedett. Csak 75 évesen választotta a nyugdíjas életformát.

Több kitüntetésben is részesült. 1949-ben a Magyar Köztársasági Sportérdemérem arany fokozatát, 1951-ben a Magyar Népköztársasági Érdemrend V. fokozatát és a Magyar Népköztársaság Kiváló Sportolója címet, 1954-ben a Magyar Népköztársaság Érdemes Sportolója címet kapta. 1981-től a Zsidó Sporthírességek Csarnoka (International Jewish Sports Hall of Fame) tagja. 1995-ben a MOB-tól Olimpiai Aranygyűrűt kapott, 2002-ben a Nemzetközi Torna Szövetség (FIG) beválasztotta a Hírességek Csarnokának (Hall of Fame) tagjai közé, 2003-ban MOB-érdeméremmel tüntették ki, 2004-ben megkapta a Nemzet Sportolója címet. 2005-ben megörököltette kéznymát és aláírását a Magyar Sportcsillagok Falán, 2008-ban bekerült a Magyar Tornasport Halhatatlanjai közé, 2011-ben Magyar Tornasportért Díjat, Elnöki Érdemérmert és MOB-emléklakettet kapott. 2015-ben Prima Primiissima-díjas lett.

Izraelben ment férjhez egy ottani magyarhoz, két fia van. A rendszer-váltás után jött először Magyarországra, azóta többször hazalátogatott. 1992-ben a Minden Idők Legjobb Magyar Sportolói Egyesületnek, a Halhatatlanok Klubjának alapító tagja. 2002-ben Egy olimpiai bajnok három élete című sikeres könyvében emlékezett mozgalmas életútjára. (MTVA, Mazsihisz)

Először lett női rabbija egy ortodox zsinagógának Amerikában

Először kapta meg a rabbi címet a Maharat Jesiva egyik női diplomása. A kanadai származású Lila Kagedant állítása szerint már alkalmazták is egy amerikai ortodox zsinagógában.

Kagedan nem akarta megnevezni azt a közösséget, amelynek rabbija lett. A rabbint múlt nyáron szentelték fel egy szeminárium keretében, amelyet azért hoztak létre, hogy női klérust képezzen.

A New York-i szemináriumon végző hallgatók eddig nem jutottak el odáig, hogy felvehessék a rabbi címet, holott az iskola deklarálta célja, hogy az itt végző diákok valódi közösségeket is vezethessenek. A legtöbben a maharat címet használják, amely nagyjából azt jelenti, hogy női spirituális vezető. Kagedan az első végzős hallgató, aki valóban rabbinak mondhatja magát.

A Jewish Chronicle-nek adott interjúban Kagedan elismerte, hogy „változtatni nehéz, és sokak számára ijesztő lehet. Ugyanis az ember lát maga előtt egy bizonyos képet, amikor kiejti azt a szót, hogy rabbi”.

Múlt év őszén egy modern ortodoxiát képviselő rabbicsoport, az Amerikai Rabbik Tanácsa hivatalossá tett egy olyan irányelvet, amely tiltja a női rabbik felavatását, illetve alkalmazását.

forward.com

Ortodox rabbino vagy lopakodó reform?

A „kolléganőnek”, mint olvashatjuk, vannak bizonyos fenntartásai önmagával szemben. Nem véletlenül, hiszen az ottani igazi ortodoxia hallani sem akar az újdonsült rabbitársukról. Mi viszont azt kérdezzük: mivel az ortodox férfiak nem hallgathatnak női éneket, prédikációt stb., akkor kik alkotják majd a minjánt? Egyszerű. Csak nők! A kör ezzel bezárult.

kápe

Megmondóemberek

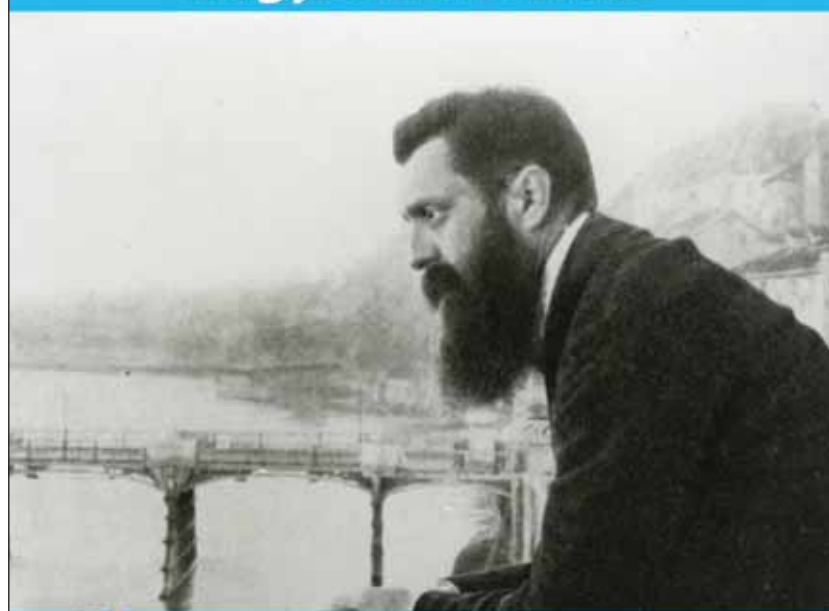
Kelet-Európában szívesen zsidónak lenni. Azt vettem észre, hogy itt az emberek, a családom, a közeg, a zsidók, akiket én ismerek, igazából folytatják a holokausztot. Nagyon sok stratégiájuk van rá, de folytatják. A bujkálást, a meg nem nevezést, mindenáron elfelejteni zsidóságukat. [...]

[...] Az az érzésem, hogy kommentárokat olvasni az interneten – főleg egy ilyen filmnél vagy egy ilyen helyzetben – olyan, mint elmenni a hangversenyre, felvenni a hangversenyt, és utána összeválni a köhögéseket, és azt meghallgatni. [...]

[...] A németek érzik, hogy amit a holokausztról gondolnak, az csak egy rózsaillattal befűjt verziója annak, ami volt.

Nemes Jeles László

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát.

Az Ön öröksége is hozzájárulhat e célhoz.

Keren Hayesod - United Israel Appeal, a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: legacy@kh-ula.org.il
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-7154136

Putyin: Zsidók, gyertek ide!

– Nüüü?

(A kép illusztráció)

A Kreml közleménye szerint az orosz elnök találkozott az Európai Zsidó Kongresszus vezetőjével, és azt mondta neki, hogy azok a zsidók, akik már nem érzik magukat biztonságban Európában, azok „jöhetnek hozzánk”. Mint mondta: „Elmentek a Szovjetunióból. Hadd térjenek vissza.”

A Moszkvában született Vjacseszlav Mose Kantor újságíróknak azt mondta, hogy az antiszemitizmus

Európában második világháborús szintre nőtt, és „a zsidók menekülnek az egykor prosperáló Európából”.

Egyébként egyre nő az antiszemitizmus Oroszországban, gyakran rongálnak meg zsidó sírokat. 2014-ben 4685 orosz állampolgár költözött Izraelbe, ez több mint kétszer annyi, mint a korábbi 16 évben bármikor.

444.hu / Herczeg Márk / Új Élet

...és ideje van a nevetésnek

– Miért van minden skóciai várban és udvarházban legalább egy szellem?
– Még mindig olcsóbb, mint egy riasztóberendezés...

– Téged Vincentnek hívnak, ugye? – kérdezi a skótot a szomszédja.
– Igen, úgy.
– Akkor miért úgy írod alá a neved, hogy Vin?
– Mert így minden aláírásnál megspórolok egy centet.

A skót családban az anya aggódva szól férjéhez:
– Drágám, a kisfiunk már két napja ugyanazt a cukorkát szopogatja.
– Nem baj, legalább spórol.
– Jó, jó, de azért már tényleg ki kéne csomagolni!